

OM - oikeusministeriö

1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaiksi

FA kannattaa tietosuojalaista tehtyjä linjauksia, mutta on huolissaan finanssialan väärinkäytösrekisterejä koskevan sääntelyn etenemisen aikataulusta

- Finanssialan väärinkäytösrekisterien mukaisten henkilötietojen käsittelyn jatkuminen on turvattava pikaisilla lainsäädäntötoimilla.
- Henkilötietojen käsittelyn mahdollistaminen konserni- ja yhteenliittymätasolla oikeudellisesta yhtiömuodosta riippumatta edesauttaa tehokkuutta ja kilpailuneutraliteettia.
- Vakuutetun ja korvauksenhakijan terveydentilaa sekä rikostuomioita ja rikkomuksia koskevien tietojen käsittely on vakuutustoiminnan lähtökohta ja sen vuoksi nykyisen oikeustilan säilyttäminen on tärkeää.

1 Finanssialan väärinkäytösrekisterien hyödyntäminen turvattava

TATTI:n mietinnön mukaan (s. 39–40) olisi perusteltua, että finanssialan väärinkäytösrekisterien mukainen henkilötietojen käsittely voisi jatkua yleisen tietosuoja-asetuksen tullessa sovellettavaksi. Koska sääntelyltä edellytetään tarkkarajaisuutta ja erityisiä suojatoimia, asiasta on TATTI:n mukaan tarvetta säätää yleisen tietosuojalain sijaan sektorilainsäädännössä, kuten luottolaitosten osalta luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja vakuutusyhtiöiden osalta vakuutusyhtiölaissa.

Sektorilainsäädännön muutostarve nostettiin esiin aivan TATTI:n työskentelyn viime vaiheessa, joten sektorikohtaisen lainsäädännön valmistelulle jäävä aika on erittäin lyhyt. FA on huolissaan oikeustilan jatkuvuudesta.

Asian oikea-aikaiseksi etenemiseksi ja oikeustilan jatkuvuuden turvaamiseksi FA olisi pitänyt parhaana ratkaisuna, että väärinkäytösrekisterejä koskeva sääntely olisi otettu osaksi nyt lausunnolla olevaa tietosuojasääntelyä lisäämällä kyseiset sektorilakien muutokset joulukuussa eduskunnalle annettavaan HE:en liitelaiksi. Tämä olisi ollut tehokkain ja vähiten turhaa työtä vaativa tapa. Nyt joudutaan tekemään OM:n lisäksi erilliset HE:t sekä VM:ssä että STM:ssä ja myös eduskunnassa käsittelemään ne erillisinä. Vaarana tällöin on, että kaikkia tarvittavia säännöksiä ei saada valmiiksi määräaikaan mennessä. **FA toivoo, että OM kuitenkin koordinoisi myös sektorilainsäädännön valmistelua.**

2 Henkilötietojen käsittely mahdollistettava myös yhteenliittymätasolla

Voimassaoleva henkilötietolain 8 § mahdollistaa henkilötietojen käsittelyn tilanteissa, joissa on kysymys ”konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän asiakkaita tai työntekijöitä koskevista tiedoista ja näitä tietoja käsitellään kyseisen yhteenliittymän sisällä”. Tähän niin kutsuttuun ”konsernipoikkeukseen” liittyen HE-luonnoksen nykytilan arvioissa (s. 103–104) on konsernien ja taloudellisten yhteenliittymien osalta kirjaus, jonka mukaan ”uutta nykytilaan verrattuna on rekisterinpitäjän harkintaan jäävä punninta siitä, milloin henkilötietojen suojaa edellyttävät rekisteröidyn edut tai perusoikeudet ja -vapaudet syrjäyttävät tällaiset edut”, so. oikeutetun edun henkilötietojen käsittelyyn konserni- tai yhteenliittymätasolla.

Finanssialalla on merkittävässä määrin toimijoita, esimerkiksi osuuskuntia, säästöpankkeja ja keskinäisiä vakuutusyhtiöitä, joiden toiminnan kannalta konsernipoikkeuksen soveltaminen suppeasti vain yhtiöoikeudellisiin konserneihin johtaisi käytännön toiminnan vaikeutumiseen ja kustannustehottomuuteen, joka viime kädessä palautuisi asiakkaiden maksettavaksi. Lisäksi tällainen tulkinta asettaisi toisistaan poikkeavat yhtiöoikeudelliset toimintamuodot keskenään erilaiseen kilpailulliseen asemaan. Sanotun perusteella **FA pitää HE-luonnoksen kirjausta konsernipoikkeuksesta merkittävänä, ja pitää tärkeänä, että kirjaus sisällytetään myös lopulliseen tietosuojalakiä koskevaan HE:en.**

3 Vakuutustoiminnassa tarvittavien henkilötietojen käsittelyn nykytila säilytettävä

Vakuutetun ja korvauksenhakijan terveydentilaa koskevien tietojen sekä rikostuomioita ja rikkomuksia koskevien tietojen käsittely olisi edelleen mahdollista ehdotetun tietosuojalain 5 §:n ja 6 §:n mukaisesti. Kyseisten tietojen käsittely ja arviointi on vakuutustoiminnan keskiössä. **FA pitää nykyisen oikeustilan jatkumista erinomaisen tärkeänä.**

4 Yksityiskohtaisia huomioita

Henkilötunnuksen käsittely finanssitoimialalla tapahtuu asiakkaiden yksilöimiseksi ja heidän oikeusturvansa toteuttamiseksi. Henkilötunnuksen käsittely on ehdotetun tietosuojalain 29 §:n mukaan nykylainsäädäntöä vastaavassa muodossa, mikä on finanssialan näkökulmasta kannatettavaa. Pykälän yksityiskohtainen perustelu (s. 167, ensimmäinen kappale, kaksi viimeistä virkettä) vaikuttaisi kuitenkin olevan ristiriidassa pykälätekstin kanssa, jonka mukaan käsittelyperusteita ovat 1) suostumus, 2) laissa säädetyn tehtävän suorittaminen, 3) rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttaminen tai 4) historiallinen tai tieteellinen tutkimus tai tilastointi. Perustelutekstissä näistä on mainittu ainoastaan kaksi ensimmäistä. Perustelutekstiä voisi selventää esimerkiksi poistamalla kyseisen kappaleen kaksi viimeistä virkettä.

Muilta osin FA yhtyy Elinkeinoelämän keskusliiton asiassa antamaan lausuntoon.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi